

УДК 65.012:336

М.Т. КОСТИШИНА, к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Львівської державної фінансової академії, ***М.Я. ДЕМКО*** – здобувач Львівської державної фінансової академії

АНАЛІЗ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У статті узагальнено методичні підходи прогнозування фінансових потоків як одного з вирішальних факторів стратегії розвитку підприємства. Визначено фактори для вибору методів прогнозування.

Methodical approaches to the prognostication of financial flows as one of the decisive factors in the strategy of enterprise development have been generalized in the article. Factors for the choice of prognostication methods have been determined.

Сучасні умови господарювання вимагають максимального розширення методів дослідження економічних показників та методичних підходів прогнозування фінансових потоків, подальшого вдосконалення методології розробки прогнозів, оскільки прогнозування стає одним з вирішальних факторів стратегії розвитку підприємства.

Для вибору методу прогнозування доцільно скласти аналітичну задачу:

- визначити мету та завдання прогнозування;
- визначити період, за який формується прогноз;
- врахувати специфіку об'єкта прогнозування;
- врахувати види, повноту та достовірність вхідної інформації.

Для реалізації основного методологічного принципу фінансового прогнозування, що полягає в досягненні й динамічному підтриманні збалансованості руху фінансових потоків у процесі економічного розвитку, доцільно використовувати економіко-математичні моделі, які повинні зумовити:

- взаємопов'язаний розрахунок основних показників балансу грошових доходів і витрат, платіжного балансу;
- оцінку балансу фінансових ресурсів за критерієм його збалансованості з урахуванням його впливу на ефективність виробництва і темпи економічного зростання.

Принцип досягнення, встановлення й підтримання фінансової збалансованості має дотримуватися під час вирішення всього кола завдань фінансового прогнозування, головними серед яких є:

- визначення інструментарію фінансового регулювання й кількісне визначення економічних регуляторів;
- побудова шкали пріоритетів при визначенні фінансової політики.

Існують різні методи прогнозування. На практиці виділяють інтуїтивні та формалізовані методи прогнозування.

Інтуїтивні (експертні) методи прогнозування застосовуються для вирішення складних неформалізованих проблем, коли неможливо

врахувати вплив багатьох факторів через значну складність об'єкта прогнозування. До таких методів відносять:

- 1) методи індивідуальних експертних оцінок (метод “інтерв'ю”, аналітичний метод, метод побудови сценарію);
- 2) методи колективних експертних оцінок (метод колективних нарад, метод Делфі, метод колективної генерації ідей).

Формалізовані методи прогнозування базуються на математичній теорії, за допомогою якої можна підвищити точність результатів прогнозу. До таких методів відносять: методи екстраполяції та моделювання.

Методи екстраполяції – це прийоми найменших квадратів, рухомих середніх, експоненційного згладжування. До методів моделювання належать прийоми структурного, сітьового та матричного моделювання.

Зміст методу найменших квадратів полягає у мінімізації суми квадратичних відхилень між величинами, що спостерігаються.

Методи рухомого середнього й експоненційного згладжування належать до прийомів трендового аналізу.

Трендовий аналіз – порівняльний аналіз, що застосовується для вивчення відносних темпів росту та приросту (зростання) показників за декілька років до рівня базисного року, визначення тенденцій їх змін (при дослідженні рядів динаміки). [2, с. 39]

Метод рухомого середнього є найпростішим і застосовується, коли не потрібний дуже точний прогноз. Складнішим є метод експоненційного згладжування рядів динаміки, оскільки забезпечує швидке реагування прогнозу на всі події, що відбуваються протягом періоду, який охоплюється часовим рядом. Такий метод полягає в тому, що кожен новий прогноз отримується шляхом зсуву попереднього прогнозу в напрямку, який би давав кращі результати порівняно із минулим прогнозом.

Один з важливих методів прогнозування – моделювання. Основу методів моделювання складає процес дослідження об'єкта на основі побудованих економетричних моделей. Складні економетричні моделі базуються на рівняннях регресії.

На підприємстві доцільно моделювати матриці вхідних і вихідних фінансових потоків, де групуються фінансові потоки за терміном їх здійснення, економічним змістом. За допомогою матриць фінансової

стратегії підприємства можна намітити допустимі межі ризику і виявити поріг можливостей підприємства.

Для стратегічного аналізу корисними є також методи прогнозування за допомогою регресійного аналізу.

Регресійний аналіз – математичний метод прогнозування, результатом якого є рівняння з однією або великою кількістю незалежних змінних, яке застосовується для визначення залежної змінної.

За допомогою аналізу розробляється стратегія розвитку підприємства, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, здійснюється оцінка результатів діяльності суб'єкта господарювання.

Формування стратегії підприємства в аспекті руху фінансових потоків та складання їх прогнозу базується з використанням теорії нечітких множин. За допомогою теорії нечітких множин можна виконувати прогнозування чистого грошового потоку не залежно від визначеності грошових надходжень і витрат.

Підприємство працюючи в умовах ринкових відносин застосовує такі методи прогнозування, які являються найбільш оптимальними для його фінансово-господарської діяльності.

Розробка методики аналізу прогнозування фінансових потоків на підприємстві дає змогу визначити додаткові напрями щодо ефективності діяльності підприємства.

Список використаних джерел: 1. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування. Навчальний посібник.- Львів: Компакт-ЛВ, 2005. – 312 с. 2. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. – К.: Знання, 2007. – 1072 с. 3. Математические модели трансформационной экономики: Учебное пособие / Клебанова Т.С., Раевнева Е.В., Стрижиченко К.А., Гурьянова Л.С., Дубровина Н.А. – Х.: ИД “ИНЖЭК”, 2004. – 280 с. 4. Пащука М.Т. Прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 408 с. 5. Пулянович О.В. Управління грошовими потоками підприємства за допомогою методів системної динаміки // Науковий вісник Ужгородського університету. Випуск 19. – 2006. – С. 116 – 122.

Поступила в редколегію 11.10.08